

MĚSTO PARDUBICE V AREÁLU WINTERNITZOVÝCH AUTOMATICKÝCH MLÝNŮ

Centrální polytechnické dílny – CPD

Galerie města Pardubic – GAMPA

Centrum pro architekturu a plánování města Pardubic – CAPP

Areál Winternitzových automatických mlýnů, jejichž autorem je Josef Gočár, patří mezi nejvýznamnější stavby moderní české architektury. Automatické mlýny jsou jednou z mála technických národních kulturních památek v České republice. Jedná se o jedinečnou dominantu města a ikonu průmyslové architektury evropského měřítka. Areál Mlýnů je zároveň součástí centra města a je lokalitou s velkým rozvojovým potenciálem.

Provoz Mlýnů byl ukončen na jaře roku 2013 a v roce 2014 byl k projednání v Zastupitelstvu města Pardubic neúspěšně předložen návrh týkající se odkupu tohoto areálu. V roce 2016 areál koupili manželé Mariana a Lukáš Smetanovi, kteří bezprostředně poté vstoupili do jednání s městem Pardubice o možném funkčním využití pro projekt Centrálních polytechnických dílen (CPD). V roce 2017 do jednání vstoupil také Pardubický kraj, který v letošním roce rozhodl o odkoupení části historické budovy Gočárova mlýna, kde v následujících letech plánuje vybudovat galerii.

Statutární město Pardubice v současnosti jedná s manželi Smetanovými o koupi části tohoto areálu, konkrétně budovy bývalého skladu balené mouky. Zde by mohl vzniknout unikátní objekt kombinující vzdělávací a kulturní aktivity s přesahem do oblasti architektury a urbanismu. CPD by měly vzniknout jako excelentní vzdělávací centrum na podporu technického vzdělávání. Podle současného návrhu by se do tohoto objektu měla přestěhovat také Galerie města Pardubic (GAMPA), která aktuálně využívá pronajaté prostory na Příhrádce rozšířené o Centrum pro architekturu a plánování města Pardubic (CAPP).

1. Centrální polytechnické dílny (CPD)

CPD budou centrem technického a přírodovědného vzdělávání především pro žáky pardubických základních škol, využívat je ale budou také studenti středních škol, DDM pro své volnočasové aktivity a široká veřejnost. **Půjde o instituci regionálního významu, jejíž prestiž bude výrazně podpořena umístěním v moderním objektu v samém centru města, v areálu Winternitzových automatických mlýnů.** Prostor podobného typu v Pardubickém kraji chybí, resp. neexistuje vzdělávací zařízení, které by nabízelo výuku technických předmětů v takovém rozsahu a formátu.

CPD mají nabízet nadstandardní technické vybavení, které není možno z finančních důvodů vlastnit na jednotlivých školách a nabízet takové studijní a experimentální projekty, které budou vhodně a hlavně zajímavě doplňovat osnovy a převádět je do praktických cvičení. CPD mají mj. za úkol podpořit u dětí přirozený zájem o techniku a přírodu, odbourat negativní postoje k technickým předmětům, manuální práci, fyzice, matematice a chemii a lépe ukázat praktické využití multimediálních a IT technologií v každodenní praxi.

CPD jsou klíčovou intervencí v rámci Strategie integrované územní investice Hradecko-pardubické aglomerace, která by měla po své realizaci sloužit území, které je širší než Pardubický kraj (např. přesah do královéhradecké části aglomerace).

2. Galerie města Pardubic (GAMPA)

V současné době GAMPA sídlí v pronajatých prostorech na Příhrádce, které jsou z několika důvodů nevyhovující. Prostor sýpky na Příhrádce má své výstavní limity (prostor je členěn klenbami a sloupovým, je zde nedostatek souvislých ploch), rozměrnější exponáty je obtížné či nemožné do

prostoru dostat, chybí lektorské zázemí a možnost vybudovat plnohodnotný výtvarný ateliér, depot pro umělecká díla, vhodné skladovací prostory, kanceláře. Jelikož se jedná o památkově chráněný objekt, výstavní a umělecké projekty, které by vyžadovaly architektonickou či stavební úpravu, jsou prakticky nemožné. Dopravní dostupnost rovněž není ideální, např. pro převozy výstav.

Možnost umístit galerii do rekonstruovaných industriálních prostor, které jsou koncipované jako velký „open space“, skýtá GAMPĚ možnost programového rozvoje. Pro výstavní provoz galerie zaměřené na prezentaci soudobého umění jsou zpravidla nejvhodnější strohé, jednoduché prostory, jež je možné dále proměňovat a členit např. mobilními panely či dočasnými architektonickými vstupy, úpravami a proměnami. Nic z toho stávající prostory sýpky neumožňují. Galerii aktuálně chybí především zázemí pro vzdělávací aktivity a také skladovací prostory (materiál i depot děl), které jsou a musí být nedílnou součástí jakékoli současné kulturně-umělecké organizace.

3. Centrum pro architekturu a plánování města Pardubic – CAPP

V současnosti Pardubicím chybí prostor, který by byl využíván pro informování a diskuzi s veřejností o dění ve městě. Jednou ze součástí GAMPY má proto být **tzv. Centrum pro architekturu a plánování města Pardubic (CAPP), které bude mj. využíváno pro prezentaci projektů souvisejících s rozvojem města, architekturou, urbanismem, veřejným prostorem a územním plánováním.** Toto místo by mělo sloužit pro **potkávání města s veřejností.**

CAPP (po vzoru například Centra architektury a městského plánování - CAMP v Praze a Urban centra v Brně) by mělo nabídnout prostor pro prezentace, diskuse, workshopy, participaci nebo přednášky. Právě zde by mělo město prezentovat plány a vize svého rozvoje, mělo by zde veřejnost seznamovat s přípravou svých projektů a zároveň získávat její názor, a to jak v rámci jednorázových setkání, tak v rámci dlouhodobějších výstav. Mělo by zároveň nabídnout vhodný a inspirativní prostor pro jednání odborných komisí jako například Komise pro architekturu a urbanismus, Komise pro strategii nebo Kulturní komise.

Pro potřeby CAPP je uvažováno s prostorem cca 100 m², který by **bylo možné vyčlenit v rámci variability výstavního sálu GAMPY. V souladu s aktuálním programem galerie a CAPP by mohl být jeho prostor zcela oddělen (a to i akusticky), případně plně či částečně propojen s výstavním prostorem. Mělo by se tedy jednat o prostor pro přímý kontakt s maximálně 50-60 osobami.**

Témata k projednání (projekty města nebo strategické dokumenty) by měly přicházet především z Odboru hlavního architekta nebo z Odboru rozvoje a strategie, a to v koordinaci například s Kanceláří tajemníka. Právě z těchto odborů by měly vycházet podněty na uspořádání jednotlivých akcí ke kurátorovi GAMPY, který bude zodpovědný za program galerie a CAPP a také za přípravu a koordinaci jejich aktivit. CAPP tak bude z hlediska organizační struktury nedílnou součástí GAMPY.

4. Synergie mezi CPD, GAMPY/CAPP

Tím, že CPD a GAMPY/CAPP budou sídlit v jednom společném objektu, který díky dobrému architektonickému uspořádání umožní propojení jejich aktivit, bude umožněno také sdílení některých prostor a služeb (např. recepce, skladovací prostory, kanceláře, hygienické zázemí, šatny). Umělci působící v GAMPĚ např. mohou inovativními způsoby vstupovat do programů CPD (např. lektorovat a odborně vést vybrané workshopy, a to nejen kreativně a rukodělně zaměřené) a naopak CPD mohou nabídnout své prostory pro aktivity GAMPY (např. využití učebny robotiky pro umělce, kteří ve svých projektech pracují s programováním apod.). **Dojde tak k úspoře provozních nákladů, které budou obě zařízení generovat.**

Synergii aktivit je nutné a žádoucí řešit nejen ve vztahu GAMPY, CAPP a CPD, ale i vůči dalším aktérům v území. Součinnost a prostor pro spolupráci je možné nalézt jak ve vztahu ke kulturním organizacím, tak organizacím sportovně či komunitně orientovaným. Cílem GAMPY je být prostorem, který prezentuje současné umění v nadregionálním kontextu a zprostředkovává ho veřejnosti nikoli jako něco nedotknutelného, nýbrž jako nástroj dialogu a porozumění.

5. Koordinace aktivit v areálu Winternitzových automatických mlýnů

Pro fungování celého areálu je klíčové, aby byly koordinovány aktivity jednotlivých aktérů, především statutárního města Pardubice, Pardubického kraje a manželů Smetanových. CPD a GAMPY/CAPP budou v areálu těsně sousedit s Východočeskou galerií (VČG) situovanou do historické části mlýnice, a kulturním projektem připravovaným manželi Smetanovými. **Těsné sousedství dvou a více galerijních a muzejních institucí má nesporně řadu pozitivních efektů a je z hlediska jejich budoucí tvůrčí synergie žádoucí.** Příkladem může být např. vídeňské Museum Quartier či muzejně-galerijní čtvrti v New Yorku, kde díky množství institucí vzniklo místo, kam se sjíždějí turisté, kde se pravidelně konají muzejní noci a společné vernisáže. Už v současnosti lze podobný synergický efekt pozorovat mezi aktivitami GAMPY a Východočeské galerie (VČG) v Pardubicích. Obě se sice zaměřují na moderní a současné umění, ale jejich funkce je odlišná: v případě VČG jedná se o sbírkotvornou (paměťovou) instituci, zjednodušeně řečeno se zaměřuje na období nedávné, moderní historie až po dnešek, zatímco GAMPY cílí na přesahy do budoucnosti.

Pro zajištění efektivní a tvůrčí synergie mezi všemi aktivitami v území, které zahrnují galerijní a muzejní instituce, je nezbytné zajištění odpovídající koordinace. Roli koordinátora může vykonávat buď společný „**produkčního mlýnského areálu**“ nebo „**mlýnská rada**“ složená z aktérů zainteresovaných v území. To, jaký funkční model bude pro tento status zvolen, bude záležet na dohodě všech zúčastněných subjektů. Tento koordinátor by měl propojovat všechny stakeholdery a napomáhat v hledání možných cest spolupráce, eliminovat třecí plochy anebo nastavit funkční model využívání veřejného prostranství.